

HCS D

**Human capital and social
development.**

2025 – volume 14, issue 2

Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali.

2025 – 14-jild, 2-son

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM FAN VA

INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT

UNIVERSITETI

Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali

Journal Human capital and social development

Журнал Человеческий капитал и социальноеразвитие

Jurnali

14-jild, 2-son (aprel) 2025.

Jurnal 2021-yilda tashkil topgan.

Davriyligi: har ikki oyda

Davriy nashirning rasmiy nomi: “Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish”-“Human capital and social development”-“Человеческий капитал и социальное развития” O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 19.05.2021 sanada berilgan №1179 guvohnomasi bilan ro‘yhatdan o‘tgan.

Junal: O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023 yil 30 noyabrdagi 342/3-son qarori bilan tasdiqlangan Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) Ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yhatiga kiritilgan.

Jurnal asoschilari: Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla tarqqiyotini boshqarish instituti.

Nashr etuvchi: SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi.

Xalqaro indeksi: ISSN 3030-3672

Tahririyat telefoni: +998 (94) 283 56 78, +998 (90) 502 13 03

Pochta manzili: 140104, Samarqand shahar., Universitet xiyoboni, 4

Web-sayt: www.hcsd.samdu.uz.

E-mail: muhridinrabbimov@gmail.com

«INSON KAPITALI VA IJTIMOYIY RIVOJLANISH»
«HUMAN CAPITAL AND SOCIAL DEVELOPMENT»
«ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ»
JURNALI

Bosh muharrir: t.f.d., prof. Xalmuradov Rustam Ibragimovich

Bosh muharrir o‘rinbosari: i.f.d., prof. Arabov Nurali Uralovich

Kotib: PhD, dots. Nasimov Ikrom Xusanovich

Texnik muharrir: assistent., Rabbimov Muxriddin Musoqul o‘g‘li

TAHRIRIYAT KENGASHI

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. Abdurahmonov Qalandar Xodjayivech

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. G‘ulomov Saidaxror Saidaxmedovich

DSc, professor Daler Mirpochoyev (Iqtisodiyot va savdo instituti, Tojikiston)

PhD, professor Arindam Banik (Xalqaro menejment instituti, Hindiston)

PhD, professor Jiye Li (Sian Jiatong universiteti, Xitoy Xalq Respublikasi)

PhD, professor Bayong Van Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Vonyong Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Yan Patterson (Kvinslend universiteti, Avstraliya)

PhD, dots. Djurakulov Shoxrux Davronovich (SamDU)

i.f.n., dots. Yuldashev Shamsiddin Qiyomiddinovich (SamDU)

i.f.n., dots. Nizamov Axtam Numonovich (SamDU)

i.f.n., dots. Bozorov Berdimurod Ulug‘murodovich (SamDU)

i.f.n., dots. Boboqulov Bahromqul Mamatkulovich (SamDU)

i.f.n., dots. Usmonova Dilafruz Karshiyevna (SamDU)

i.f.n., dots. Alibekova Saodat Lapasovna (SamDU)

PhD, dots. Ulug‘murodova Nodira Berdimuradovna (SamDU)

PhD, dots. Sharifov Shuhrat Saidahmadovich (SamDU)

PhD, dots. Bakayev Ziyovuddin Toshbolta o‘g‘li (SamDU)

PhD, dots. Karjavova Xurshida Abdumalikovna (SamDU)

PhD, dots. Mansurova Nargiza Shamsiddinovna (“Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti)

PhD, dots. Djalilov Faxriddin Azimovich (SamDU)

PhD, dots. Boltayev Burxon Sadinovich (SamDU)

PhD, dots. Maxmudova Mohinur Ravshanbekovna (SamDU)

TURIZM SOHASIDA HUDUDY KLASTERLAR VA ULARNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDAGI ROLI

O.N.Xaitov

Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali, Samarqand, O'zbekiston.

OPEN ACCESS

HCSD

Correspondence

Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li

Samarqand davlat universitetining
Kattaqo'rg'on filiali dotsenti

Email: xaitovoxunjon@samdukf.uz

Tel: +99899-337-59-95

Received: 17 March 2025

Revised: 21 March 2025

Accepted: 26 April 2025

Published: 30 April 2025

Funding source for publication:

Samarkand State University.

Publisher's Note: HCSD stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: Journal Human capital and social development © 2 by Samarkand State University is licensed <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Annotatsiya: Mazkur ishda, iqtisodiyotning innovatsion rivojlanish sharoitida turizm sohasida hududiy klasterlarning shakllanishi va ularning milliy iqtisodiyotga ta'siri o'rganiladi. Klasterlar, ayniqsa turistik klasterlar, mamlakatimiz iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish va xo'jalik sub'ektlari faoliyatining intensivligini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Ushbu maqolada, turizm sohasidagi klasterlash siyosatining mohiyati va samaradorligi, turistik klasterlarning yaratilishi va rivojlanishidagi qiyinchiliklar, shuningdek, turizm sohasida innovatsion yondashuvlar haqida fikrlar taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: turizm, klasterlash, hududiy klasterlar, innovatsion rivojlanish, raqobatbardoshlik, turoperatorlar, turistik mahsulotlar, klaster siyosati, iqtisodiy samaradorlik, turizm sohasida integratsiya.

РЕГИОНАЛЬНЫЕ КЛАСТЕРЫ В СФЕРЕ ТУРИЗМА И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ ИННОВАЦИЙ.

Аннотация: В работе исследуется формирование региональных кластеров в сфере туризма и их влияние на национальную экономику в контексте инновационного развития экономики. Кластеры, особенно туристические, являются важным фактором повышения конкурентоспособности экономики нашей страны и обеспечения интенсивности деятельности хозяйствующих субъектов. В статье изложены идеи о сути и эффективности политики кластеризации в сфере туризма, трудностях создания и развития туристических кластеров, а также инновационных подходах в сфере туризма.

Ключевые слова: туризм, кластеризация, региональные кластеры, инновационное развитие, конкурентоспособность, тuroператоры, туристский продукт, кластерная политика, экономическая эффективность, интеграция в сфере туризма.

REGIONAL CLUSTERS IN TOURISM AND THEIR ROLE IN INNOVATIVE DEVELOPMENT.

Annotatsion: This work studies the formation of regional clusters in the tourism sector in the context of innovative development of the economy and their impact on the national economy. Clusters, especially tourist clusters, serve as an important factor in increasing the competitiveness of our country's economy and ensuring the intensity of the activities of economic entities. This article presents ideas on the essence and effectiveness of clustering policy in the tourism sector, the difficulties in the creation and development of tourist clusters, as well as innovative approaches in the tourism sector.

Keywords: tourism, clustering, regional clusters, innovative development, competitiveness, tour operators, tourist products, cluster policy, economic efficiency, integration in the tourism sector.

Kirish.

Bugungi kunda global iqtisodiyotning turli tarmoqlarida raqobatbardoshlikni oshirish, barqaror rivojlanishni ta'minlash va innovatsion yondashuvlarni qo'llash har bir davlat uchun muhim masalaga aylangan. Ayniqsa, turizm sohasida klasterlashning o'rni va ahamiyati tobora ortib bormoqda. Turizm, o'zining dinamik va tez rivojlanayotgan xususiyatlari bilan, nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va madaniy rivojlanishning ham muhim omili hisoblanadi. Respublikamizda hududiy klasterlar yaratish, nafaqat iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, balki turizm xizmatlarining global bozorlarida yuqori o'rin egallashga yordam beradi.

Klasterlashtirish yondashuvi, xususan turistik klasterlar, resurslarning samarali taqsimlanishi, xususiy va davlat sektori o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish, shuningdek, turizm sohasida innovatsion texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi. Ammo, turizm sohasidagi klasterlashtirish jarayonlari hali ham ko'plab muammolarni o'zida aks ettiradi. Klasterlar o'rtasida faol hamkorlikning past darajasi, innovatsion faoliyatning sustligi va turistik xizmatlarning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan omillar bu jarayonni samarali amalga oshirishda to'siqlar yaratadi.

Mavzu bo'yicha adabiyotlarni tahlili.

Turizm sohasida klasterlash va uning innovatsion rivojlanishi so'nggi yillarda turli ilmiy tadqiqotlar va izlanishlar mavzusiga aylangan. Mamlakatimiz olimlari ham ushbu sohada o'z izlanishlarini olib borib, turizmning hududiy rivojlanishi va klasterlashtirish mexanizmlarining o'ziga

xos jihatlarini tadqiq etganlar. Bu bo'yicha olib borilgan ilmiy ishlar, klasterlashning iqtisodiy va ijtimoiy samarasini yaxshilash, innovatsiyalarni tatbiq etish hamda turizm sohasining raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan.

A.Yu.Aleksandrova va V.A.Krujalinning ilmiy ishlarida, turistik klasterlarning iqtisodiy jihatlarini va ular orqali mamlakatimiz turizm sohasida raqobatbardoshlikni qanday oshirish mumkinligi to'g'risida batafsil tahlillar keltirilgan. Ular turizmni rivojlantirishda hududiy klasterlar yaratishning iqtisodiy samaralari haqida so'z yuritib, klasterlarni muvaffaqiyatli shakllantirishning iqtisodiy asoslarini va boshqaruv mexanizmlarini o'rganadilar. Shuningdek, ularning tadqiqotlarida davlatning roli, xususan, turizm sohasini tartibga solish va klasterlarni qo'llab-quvvatlashdagi siyosiy ahamiyati ham alohida ta'kidlanadi.

B.Sh. Safarov va M.Alimova turistik klasterlar sohasida o'z tadqiqotlarini olib borganlar. Ular klasterlashtirishning innovatsion jihatlarini tahlil qilib, turizm sohasida yuqori texnologiyalarni tatbiq etishning ahamiyatini ko'rsatdilar. Klasterlar nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlashi, balki turizmning raqobatbardoshligini oshirishi uchun ilmiy va texnologik innovatsiyalarni tatbiq etish zaruriyatini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, innovatsion rivojlanish uchun ilmiy-tadqiqot va ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni mustahkamlash zarur.

I.S. Tuxliyevning tadqiqotlari, shuningdek, turizm klasterlarining innovatsion rivojlanishiga qaratilgan. Tuxliyev klasterlar o'rtasida tarmoq hamkorligini rivojlantirish, shuningdek, turistik mahsulotlarni yuqori sifatga

keltirish va yangi xizmatlarni ishlab chiqish orqali, turizm sohasida innovatsion yondashuvlarni qo'llash zarurligini ta'kidlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu tadqiqotda turizm sohasidagi klasterlashning innovatsion rivojlanishini o'rganish uchun bir nechta metodlar birlashtirilgan. Tadqiqot metodologiyasi, klasterlash nazariyasi, empirik tahlil, solishtirma tahlil, kasuslar (case-study), va ekspert baholashlari kabi usullarga asoslanadi. Bu metodlar orqali mamlakatimizda turizm sohasida klasterlashning iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligi, shuningdek, uning innovatsion rivojlanishga ta'siri chuqur o'rganiladi.

Tahlil va natijalar.

Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida respublikamizda hududiy klasterlarning rivojlanishi milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirish va xo'jalik sub'ektlari faoliyatining intensivligini ta'minlashning muhim omili va shart-sharoiti bo'lib hisoblanadi.

Iqtisodiyot va menejment fanlarida, xususan, turizmga «klaster» atamasi ko'p qo'llaniladigan tushuncha hisoblanib, uning mohiyati so'nggi o'n yilliklarda juda tez va oldindan aytib bo'lmaydigan tarzda o'zgardi. Klasterlar, xususan, turistik klasterlar yaxlit holda mamlakatimiz iqtisodiyotini, shuningdek, milliy va xalqaro bozorlarda turizm xizmatlarining raqobatbardoshligini oshirish imkonini berishni asosiy maqsad qilishni nazarda tutuvchi ushbu sohani innovatsion rivojlanishi uchun o'ziga xos tashkiliy-iqtisodiy mexanizmga aylandi. Biroq, hozirgi vaqtda turizm sohasida klaster yondashuvni amalga oshirish jarayonida muayyan qiyinchiliklar yuzaga kelmoqda, bu esa, o'z navbatida, ushbu sohada amalga oshirilayotgan

klaster siyosatini realizatsiya qilish samaradorligini oshirish bilan bog'liq muammolarni hal qilishni zarurat qilmoqda.

Bu jarayonda ta'kidlash kerakki, iqtisodiyot fanlarida klaster, iqtisodiyot soha va tarmoqlarining klaster rivojlanishini mohiyati va mazmuni atroflicha yoritib berishni talab etadi. Shuning uchun klaster nazariyasini iqtisodiyotning turli sohalri va tarmoqlarida qo'llash bo'yicha metodologik yondashuvlarni to'g'ri anglash, klasterlashtirish bo'yicha samaradorlikka hamda yuqori ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish natijalariga erishishning yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi.

Turizm sohasida «klaster siyosati», «turistik klaster» tushunchalari hozirgi vaqtda turizmga bag'ishlangan zamonaviy ilmiy adabiyotlarda ko'p qo'llanilayotgan tushunchalar hisoblanadi. Klaster shakllanishining asosiy jihatlarini aniqlovchi asosiy jihatlar quyidagilardan iborat:

- geografik jihatdan cheklangan hududda joylashgan korxona va tashkilotlarni (klaster a'zolarini) birlashtirish;

- klaster a'zolarini birlashtiruvchi motivatsion (iqtisodiy, ilmiy, ishlab chiqarish, ijtimoiy va boshqalar), faoliyatni muvofiqlashtirish va tarmoqlararo hamkorlikni yaxshi yo'lga qo'yilgan mexanizmining mavjudligi;

- har bir ishtirokchining o'zaro hamkorligi sababli iqtisodiy ko'rsatkichlarining real istiqbollari.

Klasterlarning mavjud belgilari va ta'riflari munozarali bo'lib, ko'plab tanqidlarni keltirib chiqaradi, ulardan eng muhimi quyidagilardir:

1. Internet va boshqa global tarmoqlar hamda axborotga

yo'naltirilgan jamiyat rivojlanishi davrida hududiy yaqinlikning mavjudligi xizmat ko'rsatish sohasida klasterlarning paydo bo'lishi uchun zarur shart bo'la olmaydi.

2. «Klaster» tushunchasining mavjud ta'riflarida klaster tuzilmalarining shakllanishi va rivojlanishida davlatning hal qiluvchi rolini aks ettirilmaydi. M.Porterning fikricha, davlat uning ma'muriy organlari va institutlari bilan ifodalangan klasterning faqat bir elementi bo'lib, milliy iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida bozor rivojlanishining zamonaviy tendensiyalariga zid keladi.

3. Ta'kidlash kerakki, vujudga kelayotgan klaster sub'ektlari bir-biri bilan o'zaro bog'lanibgina qolmay, balki o'zaro ijtimoiy-iqtisodiy ta'sir ko'rsatadi. O'zaro ta'sir darajasi klaster bozoridagi o'zaro ta'sir darajasi va munosabati bilan belgilanadi.

Tadqiqot jarayonida turistik klasterlashning quyidagi holatlari va muhim xususiyatlariga e'tibor qaratamiz. Har qanday turistik klasterning markazida har doim insonparvarlik komponenti mavjud, chunki barcha turistik xizmatlar doimo iste'molchi va uning manfaatlariga qaratilgan bo'lib, turizm sohasini tartibga solish nuqtai nazaridan davlat va alohida hududlar siyosatiga zaif bog'liqdir. Sanoat klasteridan farqli o'laroq, turistik klaster har doim faqat to'rt birlikdan iborat kompleks ketma-ketlik bo'lganda mavjud bo'ladi: "resurs – iste'molchi – ishlab chiqaruvchi – turistik mahsulot va xizmatlarni sotuvchi". Bunda bironta elementning tushib qolishi klaster va boshqa hududiy tashkilotlar samaradorligi va raqobatbardoshligi darajasini pasaytiradi.

Agar sanoat klasterlari mohiyati bo'yicha hududiy bo'lsa va ularning samaradorligi korxonalarining o'zaro yaqinligi bilan belgilansa, turistik klasterlar ko'pincha ma'lum bir ixtisoslashuv, hududning resurs imkoniyatlari, shuningdek, turistlarning mavjud ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ekstraterritorial tuzilmalar sifatida shakllanadi. Turistik klasterlarning yaratilishi «resurslar» va «ehhtiyojlar» yondashuvi bo'yicha ajralib turadi.

Turistik klasterning o'ziga xosligi, u ishlab chiqaradigan va realizatsiya qiladigan turistik mahsulotning kompleks tavsifga ega ekanligidir. Agar sanoat klasteri korxonalari faoliyatida aksariyat hollarda yakuniy mahsulot yaratilsa, turistik klaster sharoitida yakuniy mahsulot faqat turistik korxonalarining maxsus guruhi – turoperatorlar tomonidan loyihalashtiriladi va ishlab chiqiladi, keyinchalik esa yakuniy iste'molchilarga – turagentliklar orqali realizatsiya qilinadi. Bunda alohida hududlarning turizm imkoniyatlari va tashkilotlari hamda aniq turistik klasterlarning turistik imkoniyatlari va o'rnini aniqlash, marketing metodologiyasini hisobga olgan holda turistik klasterlarni loyihalashtirish va shakllantirishga maxsus yondashuvlar talab etiladi.

Turistik klasterlashtirishning eng muhim muammolaridan biri klaster tuzilmalarining boshlang'ich va yakuniy innovatsion faolligining pastligidir, chunki: a) klaster ichidagi innovatsiyalar faqat ikkinchi darajali ahamiyatga ega bo'lib, faqat iste'molchilar ehtiyojlarini qondirish uchun turizm mahsulotlari va xizmatlarini takomillashtirishga qaratilgan; b) to'g'ridan-to'g'ri klaster shakllanishi hududida joylashgan kam sonli ilmiy-tadqiqot va ta'lim

muassasalari; v) ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining turoperatorlar, turagentlar va pudratchilar faoliyatiga jalb etilishining past darajasi;

Klasterlar shakllanishining quyidagi uchta xususiyatini ajratib ko'rsatadi:

– odatda fan va ta'lim muassasalari bilan bog'liq bo'lgan ichki yaqin tarmoq sektorlarining iqtisodiy faoliligining hududiy cheklangan shakllari va yo'nalishlari;

– vertikal ishlab chiqarish-iqtisodiy zanjirlar; ishlab chiqarish jarayonining yaqin bosqichlari klasterning o'zagini tashkil etuvchi tor doiradagi tarmoqlar sektori;

Xulosa va takliflar.

Ushbu tadqiqotda, turizm sohasida hududiy klasterlarning shakllanishi va ularning innovatsion rivojlanishga ta'siri o'rganilgan. Turizmning innovatsion rivojlanish sharoitida hududiy klasterlar nafaqat iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi, balki xizmatlar sifatini yaxshilash, resurslarni samarali taqsimlash, va xususiy va davlat sektori o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Mamlakatimizda klasterlash jarayoni

hali ham bir qator muammolarni yuzaga keltirmoqda, masalan, innovatsion faoliyatning sustligi va tarmoqlararo hamkorlikning past darajasi.

Biroq, klasterlashtirishning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi turizm sohasining raqobatbardoshligini oshirish, global bozorlar bilan integratsiyani kuchaytirish va innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish imkoniyatlarini yaratadi. Turistik klasterlarning samarali faoliyati uchun ilmiy-tadqiqot va ta'lim muassasalarining roli, turoperatorlar va turagentlarning innovatsion yondashuvlari muhim ahamiyatga ega.

Turizm sohasida klasterlashning innovatsion rivojlanishi jarayonida davlatning roli, klaster siyosatini qo'llab-quvvatlash, va ilmiy-texnologik innovatsiyalarni amalga oshirish zaruriyati bor. Tadqiqotda turistik klasterlarning shakllanishi va ularning iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligi masalalari yanada chuqurroq o'rganilgan bo'lib, bu yondashuv mamlakatimizda turizmni rivojlantirish uchun yangi istiqbollarni ochadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

20. Aleksandrova A.Yu., va Krujalina V.A. Turistik klasterlarning iqtisodiy jihatlari va raqobatbardoshlikni oshirishdagi roli. Tashkent, Uzbekistan: TDTU Nashriyoti, 2016-y.

21. Safarov B.Sh., va Alimova M. Turistik klasterlarning innovatsion jihatlari va yuqori texnologiyalarni tatbiq etish. Tashkent, Uzbekistan: Innovatsiya va iqtisodiy taraqqiyot nashriyoti, 2019-y.

22. Tuxliyev I.S. Turizm klasterlarining innovatsion rivojlanishi: tarmoq hamkorligi va yangi xizmatlar yaratish. Tashkent, Uzbekistan: O'zbekiston iqtisodiyoti nashriyoti, 2018-y.

23. O.N.Xaitov "Hududiy turizm sohasida innovatsion faollikni oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish" Monografiya. Samarqand. 2024. 256-b.

CONTENTS

1	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IJTIMOY-IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH OMILLARI.	
	Ulug'muradova Nodira Berdimuradovna	4-9
2	HUDUDIY MEHNAT BOZORI EHTIYOJLARIGA MOS KELUVCHI KADRLARGA TAYYORLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.	
	Xamidova Aziza Abdulfattoevna	10-17
3	ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ.	
	Усманова Дилафруз Каршиевна, Бозорова Фарангиз Шерзод кизи	18-25
4	СУЩНОСТЬ, ЗНАЧЕНИЯ, РОЛЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПОВЕДЕНЧЕСКОЙ ЭКОНОМИКИ.	
	Джумаев Аскар Хайдарович	26-30
5	HUDUDIY TURIZM KLASTERLARIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA DAVLAT BOSHQARUVI INTEGRATSIYASI.	
	O'sarov Abdulla Davronqulovich	31-37
6	O'ZBEKISTONDA TURIZM BOZORINI RIVOJLANISHNING, TURIZM INDUSTRIYASINING IMKONIYATLARI VA AHAMIYATI.	
	Daminov Olimjon Nurmamat o'g'li	38-44
7	O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARNING O'RNI.	
	Nasimov Ikrom Xusanovich, Axadov Sardor Sherzod o'g'li	45-48
8	ILG'OR XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA TURIZM SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH TIZIMINING TAKOMILLASHUVI.	
	Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	49-55
9	XIZMAT KO'RSATISH SOHASI CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI QO'LLASH.	
	Shuhrat Sharifov Saidahmadovich, Ravshanov Musojon Ravshan o'g'li	56-62
10	YANGI O'ZBEKISTONDA AHOLI O'SISH STATISTIKASINING AHAMIYATI VA PROGNOZ KO'RSATKICHLARI.	
	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li, Sanakulova Iroda Abrorovna	63-68
11	ISTE'MOLCHILARNI ELEKTRON TIJORATDAN FOYDALANISH TAJRIBASINI YAXSHILASH YO'LLARI.	
	Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	69-78
12	ZAMONAVIY MEHNAT BOZORI TALABLARIGA MOS KADRLAR TAYYORLASHNING TIZIMLI YONDASHUVI.	
	Qurbonov Sirojiddin Qurbonovich, Pardakulov Dalerjon Erkinovich	79-85
13	O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKDA RAQAMLI MARKETING-TOVAR-XIZMATLARNI INTERNET ORQALI TARG'IB QILISH	
	Pazilidinov Muxiddin Maxammadin o'g'li	86-94
14	FARG'ONA VODIYSIDA AHOLINI KAMBAG'ALLIKDAN CHIQUARISHDA EKOTURIZM IMKONIYATLARIDAN FOYDALANISHDA AVTOMOBIL YO'LLARI TARMOG'INI RIVOJLANISHINING AHAMIYATI.	
	R.M.Axmedov	95-99
15	AGROTURIZMNING SALOHİYATINI BAHOLASH USULLARI.	
	Jurakulova Sarvinoz Baxtiyor qizi	100-104
16	EFFICIENCY OF DRUG PRODUCTION OF HUPERICUM PERFORATUM LEDEB IN THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY.	
	Ernazarov Ortik Eshnazarovich, Musinov Zokir Rahmonovich	105-109
17	SAMARQAND VILOYATI KORXONALARINING MOLİYAVIY FAOLIYATI NATIJALARINI BAHOLASH.	
	Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	110-118
18	«YASHIL» IQTISODIY O'SISHNI TA'MIRLASHDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.	
	Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	119-125
19	SAMARQAND VILOYATIDA INTERAKTIV TIBBIY XARITA JORIY QILISHNING IMKONIYATLARI.	
	Axrrova Munavvar Farxod qizi	126-131

20	O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA XORIJ TAJRIBASI.	
	Shuhrat Sharifov Saidahmadovich, Soxibov Farrux Ortikovich	132-139
21	THE ROLE OF TRANSPORT LOGISTICS IN CIRCULAR ECONOMY.	
	Urazov Komil Baxramovich, Orzukulova Zumrad Abdukholik kizi	140-146
22	MINTAQADA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING TARGETLASH MEXANIZIMLARI.	
	Baratov Javlon Norjigitovich	147-153
23	KICHIK VA O'RTA TURISTIK KOMPANIYALAR UCHUN BRENDNI YARATISH VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.	
	Bunyod BakhodirovBaxtiyorovich, Nuriddinov Tohir Salohiddin o'g'li	154-158
24	O'ZBEKISTONDA INDUSTRIAL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNI AHOLINI ISH BILAN BANDLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI.	
	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li, Rashidov Shoxrux Zohid o'g'li	159-164
25	O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI JADAL RIVOJLANTIRISHDA ISTIQBOLLI LOYIHALARNING O'RNI.	
	Ikramova Dilnoza Abduraxmanovna	165-169
26	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI.	
	A'zamova Feruza Abduholiq qizi	170-176
27	TURISTLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING MEYORIY-HUQUQIY VA TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI.	
	Pardayev Botir Raxmatullayevich	177-182
28	MODERN THEORETICAL CONCEPTS OF DEFINITION OF POVERTY.	
	Nasimov Ikrom Khusanovich	183-188
29	IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHI SHAROITIDA CHAKANA SAVDO KORXONALARI FAOLIYATINING ASOSIY YO'NALISHLARI.	
	Abdullaeva Zulfiya Izzatovna	189-198
30	TURIZM XIZMATLARI SIFATINI NAZARIY VA AMALIY JIHATDAN TAKOMILLASHTIRISH UCHUN INTEGRATIV YONDASHUV.	
	Kamolova Mohinur Iskandarovna	199-203
31	RESPUBLIKADA OLIY TA'LIM MUASSASALARINING RIVOJLANISH HOLATI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.	
	Shuhrat Sharifov Saidahmadovich, Nazarov Ulmas Alisherovich	204-209
32	TA'LIM XIZMATLARI BOZORI RIVOJLANISHIDA INTEGRATSIYA JARAYONLARI TADQIQOT OB'EKTI SIFATIDA.	
	Ismoilova Feruza Kubaymurodovna	210-215
33	KORXONALARDA XODIMLAR MOTIVATSIYASI VA MEHNATNI RAG'BATLANTIRISHNING RAQAMLI TENDENSIYALARI.	
	Amirov Akmal Mexrojovich, Naimov Damir	216-222
34	INSON RESURSLARINI BOSHQARISHDA KORXONA XODIMLARINING XAVFSIZLIGI BILAN BOG'LIQ XAVFLARNI BAHOLASH USULLARI.	
	Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich	223-229
35	INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI PLATFORMALAR.	
	Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	230-236
36	FOREIGN EXPERIENCES IN DEVELOPING MEDICAL TOURISM.	
	Sultonov Akobir	237-243
37	MAMLAKATIMIZDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA ENOTURIZM RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH USULLARI.	
	Tursunov Xasan Xolmuminovich	243-248
38	DEVELOPING THE TOURISM SECTOR THROUGH THE EFFECTIVE USE OF NATURAL TOURISM RESOURCES.	
	Rabbimov Muxriddin Musoqul o'g'li	249-253
39	O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR SOHASIDA OILAVIY KORXONA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI.	
	Togayeva Dilnoza Azamatovna	254-258
40	TURIZM SOHASIDA HUDUDIY KLASSTERLAR VA ULARNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDAGI ROLI	
	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	259-263